

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1895. Andra Kammaren. N:o 21.

Freddagen den 22 mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 15 dennes.

§ 2.

Till kammaren hade inkommit följande tre sjukbetyg, som upplästes:

1:o. Riksdagsman P. G. Näslund, som lider af influenza, är tillsvare vidare oförmögen att bevista kammarens sammanträden, intygar
Stockholm den 22 mars 1895.

I. Rudberg.

Legit. läkare.

2:o. Att Herr Johan Nordin af sjukdom (Bronchitis chronica) är hindrad deltaga i Andra Kammarens arbeten under de närmaste dagarna, intygar

Stockholm den 21 mars 1895.

Edvard Sederholm.

Med. Dr.

och 3:o. Att Riksdagsmannen B. V. Hedgren lider af »Influensa» och på grund häraf bör hålla sig på sina rum under de närmaste dagarna, intygas härmed.

Stockholm den 22 mars 1895.

J. Arvedson.

Leg. läk.

§ 3.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

Statutskottets memorial n:o 42,

Andra Kammarens Protokoll 1895. N:o 21.

bankoutskottets memorial n:is 4 och 5; samt

Andra kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 10.

§ 4.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

	herr	<i>O. W. Redelius</i>	under 8 dagar fr. o. m. den 26 dennes,
	»	<i>B. Dahlgren</i>	» 14 » » 27 »
och	»	<i>A. Henricson</i>	» 3 » » 26 »

§ 5.

Till bordläggning anmälades:

Sammansatta stats- och bankoutskottets utlåtande n:o 3, i anledning af väckta motioner *dels* om upphörande af allmänna hypoteksbanken och inrättande af en ny hypoteksinstitution under statens förvaltning och garanti, *dels* om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående utredning af möjligheten och sättet för inbetalning i förtid af äldre lån från hypoteksförening eller nedsättning af räntan derå, utan betungande villkor för låntagaren; samt

Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 11, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af 6 § 4 mom. i stadgan om fjerdingsmän den 1 juni 1850.

Kammaren beslöt, att dessa ärenden skulle å föredragningslistan för morgondagens sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit tvenne gånger bordlagda.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,10 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Lördagen den 23 mars.

Kl. 1 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 16 innevarande månad.

§ 2.

Upplästes följande till kammaren inkomna sjukbetyg:

1:o. Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare herr baron G. Åkerhielm på grund af sjukdom (Bronchitis acuta) är hindrad att i dag och antagligen närmaste dagar lemna sina rum, intygas härmed. Stockholm den 23 mars 1895.

Tor Lamberg,
Leg. läkare.

2:o. Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare herr Sven Palme i följd af sjukdom (influenta epidemica) är förhindrad att infinna sig vid dagens sammanträde, intygas af Stockholm den 23 mars 1895.

O. Medin.

och 3:o. Att hofrättsrådet G. Bruzelius af sjukdom tills vidare är hindrad att deltaga i riksdagsgöromålen, varder härmed intygadt. Stockholm den 22 mars 1895.

Martin Asplund,
Legit. läkare.

§ 3.

Hans excellens herr ministern för utrikes ärenden grefve C. Levenhaupt aflemnade Kongl. Maj:ts propositioner till Riksdagen:

angående förskott för bestridande af kabinettskassans utgifter;

angående rätt för Eslöfs köpings skoldistrikt att öfvertaga ett från förra militiebostället n:is 15 och 17 Eslöf i Vestra Sallerups socken af Malmöhus län afsöndradt område;

om uppförande af skolhusbyggnad m. m. inom Tärna kapell-församling; samt

angående förbättring i de nuvarande pensionsvilkoren i folkskolelärarnes enke- och pupillkassa

Samtliga dessa kongl. propositioner begärdes på bordet och bordlades till nästa sammanträde.

§ 4.

*Gemensamma
omröstningar.*

Sedan Riksdagens båda kamrar förehåft och godkänt de i bevillningsutskottets memorial n:r 10, föreslagna voteringspropositioner rörande två frågor, deri kamrarne fattat stridiga beslut, samt denna dag blifvit bestämd för omröstning öfver de olika besluten, så anställes nu dessa omröstningar enligt nedanintagna voteringspropositioner i följande ordning, nemligen:

1:sta omröstningen:

(enligt bevillningsutskottets memorial n:o 10, punkt. 1).

Den, som i likhet med Första Kammaren, vill, att tullsatsen för bröd, andra slag, skall höjas till 6,5 öre per kilogram, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att tullsatsen för bröd, andra slag, skall bestämmas till 5,25 öre per kilogram.

Sedan voteringsseglarne blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att voteringsseglarne för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu seglarnes öppnande och uppräknig och utföll omröstningen med 72 Ja och 123 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna voteringsproposition, som enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll blifvit af Första Kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med 96 Ja och 12 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller	72 Ja och 123 Nej,
sammanräkningen visar	168 Ja och 135 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

2:dra omröstningen:*Gemensamma
omröstningar.*

(enligt bevillningsutskottets memorial n:o 10, punkt. 2).

(Forts.)

Den, som, i likhet med Första Kammaren, vill, att beloppet af deu tullrestitution, hvilken jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna medgifves vid utförsel af bröd, som af utländskt råämne tillverkats inrikes, skall höjas till 6 öre per kilogram, röstar

Ja;

Den, det ej vill, röstar

Nej;

Vinner Nej, har Riksdagen, i likhet med Andra Kammaren, beslutit, att beloppet af den tullrestitution, hvilken jemlikt § 9 mom. 1 i tulltaxeunderrättelserna medgifves vid utförsel af bröd, som af utländskt råämne tillverkats inrikes, skall bestämmas till 5 öre per kilogram.

Sedan vöteringsmeddelarna blifvit aflemnade samt en sedel aflagd och förseglad, äfvensom underrättelse från Första Kammaren ingått, att vöteringsmeddelarna för den omröstning, hvarom här vore fråga, jemväl derstädes afgifvits, företogs nu meddelarnes öppnande och uppräknings och utföll omröstningen med 93 Ja och 90 Nej.

Den omröstning öfver ofvanintagna vöteringsproposition, som, enligt nyss ankommet och nu uppläst protokoll, blifvit af Första kammaren samtidigt anställd, hade utfallit med... 104 Ja och 5 Nej, hvadan, då dertill läggas Andra Kammarens

röster eller..... 93 Ja och 90 Nej,
sammanräkningen visar 197 Ja och 95 Nej;

Och hade alltså beslut i denna fråga blifvit af Riksdagen fattadt i öfverensstämmelse med ja-propositionens innehåll.

§ 5.

Om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

Till kammarens afgörande förelåg till en början lagutskottets utlåtande n:r 22, i anledning af väckt motion om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

I berörda, inom Andra Kammaren afgifna motion, n:o 112, hade herr *L. Eriksson* i Bäck föreslagit, att Riksdagen måtte för sin del besluta, att ifrågavarande lagrum måtte ändras derhän, att röstvärdet skulle beräknas efter det en hvar röstegande åsatta fyrktal enligt en i motionen intagen graderad röstskala.

Utskottet hemställde emellertid, att motionen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Om ändrad lydelse af § 11 i förordningen om kommunalstyrelse på landet.

(Forts.)

Efter föredragning häraf anförde:

Herr L. Eriksson i Bäck: Då Kongl. Maj:t till nästa Riksdag väntas inkomma med en statistisk utredning beträffande den kommunala rösträtten samt med det förslag, hvartill denna utredning kan föranleda, har jag naturligtvis nu icke något hopp, att min föreliggande motion skall leda till önskad resultat.

Om behovet af en ändring af den nu gällande kommunala rösträtten torde de flesta af kammarens ledamöter vara ense, så att derom behöfver jag icke nu orda. Det gäller endast att finna en form, som lämpar sig efter tidsförhållandena, och i detta hänseende tror jag, att jag i min motion framställt en sådan. Af den statistik rörande kommunala rösträtten, som afgifvits år 1871 och hvilken är den enda som finnes, ser man, att den af denna kammare flere gånger beslutade begränsningen till $\frac{1}{5}$, $\frac{1}{10}$ eller $\frac{1}{20}$ af kommunens hela röstetal icke är af någon praktisk betydelse, utan att ett dylikt beslut endast vore en skenreform. Den väntade statistiska utredningen kommer med all sannolikhet nog också att utvisa, att så är förhållandet. Jag har därför velat framlägga denna motion, på det att kammarens ledamöter måtte blifva i tillfälle att närmare tänka på den innan Kongl. Maj:ts förslag inkommer till Riksdagen. Men då det, såsom sagdt, nu icke finnes någon utsigt för, att denna motion vinner framgång vid denna riksdag, vill jag för närvarande icke göra något yrkande.

Herr Anderson i Tenhult: Då motionären nu icke framställt något yrkande, skall jag endast be att få yrka bifall till utskottets hemställan i förevarande utlåtande.

Sedan öfverläggningen härmed förklarats slutad, och efter af herr talmannen i sådant afseende gifven proposition, biföll kammaren utskottets hemställan.

§ 6.

Likaledes bifölls lagutskottets härefter föredragna utlåtande n:o 23, i anledning af väckt motion om ändring af 58 § i förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862.

§ 7.

I ordningen förekom dernäst Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 7, i fråga om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till vissa ändringar i förordningen den 11 oktober 1889 angående kontroll å tillverkningen af margarin samt å handeln dermed.

Punkten 1.

Bifölls.

Punkten 2.

Med tillstyrkande af derom i motion n:o 117 af herr *P. O. Lundell* väckt förslag, hemställde utskottet i förevarande punkt, att Andra Kammaren ville för sin del besluta att i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes låta utarbета och för kommande Riksdag framlägga förslag om sådant tillägg till kongl. förordningen af den 11 oktober 1889 angående kontroll å tillverkningen af margarin och handeln dermed, att lämplig kontroll äfven å tillverkning af och handel med margarinost vinnes.

*Om utfärdande
af bestämmelser rörande
kontroll å till-
verkning och
försäljning af
margarinost.*

I fråga härom anförde:

Herr Collander: Jag skall anhålla att få yrka afslag på utskottets hemställan i förevarande punkt.

Jag kan icke anse, att man bör betunga särskildt denna näring, att tillverka margarinost, med en kostsam kontroll. Hvarför skulle man då icke af samma orsak pålägga t. ex. tillverkningen af kaffesurrogat kontroller och låta den betala kostnaderna derför, i afsigt att skydda allmänheten för att få förfalskad kaffe. Utskottet sjelft erkänner, att margarinosten är ett godt näringsämne, som till och med öfverträffar skummjölkosten. Det är sålunda nu icke fråga om skydd för allmänheten mot något skadligt födoämne. Att då betunga denna tillverkning med kontrollkostnad synes mig vara att leda näringslagstiftningen i en falsk riktning. Jag yrkar derför, såsom sagdt, afslag på utskottets hemställan.

Herr Wallis: Det är icke alls från den synpunkt, som herr Collander framhållit, som utskottet hemställt om bifall till motionen, utan ifrån en helt annan. Det är nemligen från den synpunkten, att denna konstost, margarinost, i fall den ej under sitt *eget, verkliga* namn exporteras till England, utan derstädes försäljes under namn af naturost — och fara för ett dylikt tillvägagående torde ej kunna anses för närvarande vara utesluten — skulle komma att i väsentlig mån skada försäljningen af vår naturost i utlandet. Detta har synts utskottet vara ett mycket talande skäl för tillstyrkande af en sådan kontroll, som motionären föreslagit; och utskottet har så mycket hellre gjort denna tillstyrkan, som vid diskussionen under mejerimötet förra året precis samma åsigt allmänt uttalades, nemligen, att det ej är mindre tillbörligt och rätt, att denna s. k. margarinost försäljes under sitt verkliga namn, än att *margarinost* måste i handeln gälla och gå

för hvad det verkligen är. Och hvad beträffar kontrollen å den sist-nämnda varan, har den ej visat sig vara till någon som helst skada och ej heller menligt inverka på margariismörfabrikationen.

Under sådana förhållanden och då dertill kommer, att det ingalunda — såsom den siste talaren påstod — torde vara förenadt med betydliga utgifter att införa en duglig, effektiv kontroll, så har utskottet ej ansett något verkligt skäl föreligga, hvarför det ej skulle tillstyrka ett tillvägagående, som det finner vara fullt ärligt och riktigt.

På dessa skäl har utskottet tillstyrkt den del af motionen, hvarom nu är fråga, och äfven jag ber att få yrka bifall till utskottets hemställan i denna punkt.

Härmed var öfverläggningen slutad; och efter det propositioner af herr talmannen gifvits å hvartera af de båda gjorda yrkandena, biföll kammaren utskottets hemställan.

Jemlikt föreskriften i § 63 mom. 3 riksdagsordningen skulle detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvas medkammaren.

§ 8.

Härefter föredrogos, hvar för sig, och biföllos Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtanden:

n:o 8, i anledning af väckt motion om vidtagande af åtgärder till förekommande af förväxling mellan den nya blänkfyren vid Sandhammaren och andra i granskapet befintliga fyrar; och

n:o 9, i anledning af väckt motion angående inskränkning af jagttiden beträffande tjäder- och orrhönor;

och skulle beslutet beträffande utskottets i utlåtandet n:o 8 gjorda hemställan, jemlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen, genom utdrag af protokollet delgifvas Första Kammaren.

• § 9.

Efter föredragning vidare af statsutskottets memorial n:o 42, angående resekostnadsersättningar till Andra Kammarens ledamöter, då resan sker å jernväg, biföll kammaren hvad utskottet i nämnda memorial hemställt.

§ 10.

Föredrogos hvar för sig och biföllos bankoutskottets memorial:

n:o 4, angående uppförande af egen byggnad för riksbankens afdelningskontor i Karlstad; och

n:o 5, angående ackord för en riksbankens fordran hos *S. G. Andersson* i Stora Hof, Björket.

§ 11.

Slutligen föredrogs och bifölls Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 10, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åtgärders vidtagande för erhållande af en förbättrad folkskolestatistik.

Jemlikt § 63 mom. 3 riksdagsordningen skulle detta beslut genom utdrag af protokollet delgifvas medkammaren.

§ 12.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *A. V. M. Natt och Dag* under 14 dagar fr. o. m. den 27 dennes,
 » *O. Persson i Killebäckstorp* » 14 » » 30 »
 » *T. Zetterstrand* under den 26 dennes,
 » *A. Hansson i Solberga* under 6 dagar fr. o. m. den 27 dennes,
 » *Back Per Ersson* » 4 » » 26 »
 » *C. F. Wallbom* » 6 » » 23 »
 » *A. P. Danielson* » 5 » » 26 »
 och » *G. Rydning* under 14 dagar fr. o. m. 1 nästa april.

§ 13.

Till bordläggning anmälles:

bevillningsutskottets memorial n:o 11, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 12:te punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 1, angående vissa delar af tullbevillningen;

sammansatta banko- och lagutskottets utlåtande n:o 1, med anledning af väckta motioner om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande till Riksdagens antagande af visst tillägg till gällande myntlag; samt

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 12, i anledning af väckt förslag om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om åläggande för kongl. jernvägsstyrelsen att inför näst sammanträdande Riksdag framlägga fullständig stat.

Dessa ärenden skulle å föredragningslistan för nästa sammanträde uppföras framför de ärenden, som blifvit två gånger bordlagda.

§ 14.

Anmälles och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser:

dels till Konungen:

n:o 6, angående föreslagna statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, bro- och hamnbyggnader, vattenkommunikationer och torr-läggning af vattensjuka marker samt angående villkoren för sådana statsbidrags åtnjutande;

n:o 7, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende;

n:o 9, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beviljande af vissa förmåner för enskilda jernvägsanläggningar; samt

n:o 10, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen å sjetta hufvudtiteln, under rubriken extra anslag, gjorda framställningar rörande statens jernvägstrafik och statens jernvägsbyggnader;

och *dels* till fullmäktige i riksgäldskontoret:

n:o 8, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende; och

n:o 11, angående riksgäldskontorets förvaltning under den tid, som förflutit, sedan ansvarsfrihet senast tillerkändes fullmäktige i nämnda kontor;

äfvensom sammansatta stats- och bankouts-kottets förslag till Riksdagens skrivelser:

n:o 12, till fullmäktige i riksgäldskontoret, i anledning af verkställd granskning af fullmäktiges i riksbanken och fullmäktiges i riksgäldskontoret åtgärder för utförande af det dem gemensamt lemnade uppdrag i fråga om uppförande å Helgeandsholmen af riksdags- och riksbankshus; och

n:o 13, till fullmäktige i riksbanken, i samma ämne.

§ 15.

Justerades protokollsutdrag, hvarefter kammarens ledamöter åtskildes kl. 2,1 e. m.

In fidem
E. Nathorst Böös.

Tisdagen den 26 mars.

Kl. 3 e. m.

§ 1.

Justerades de i kammarens sammanträden den 18 och 19 dennes förda protokoll.

§ 2.

Till kammaren hade inkommit följande sjukbetyg, som upplästes:

1:o. Att ledamoten af Riksdagens Andra Kammare herr Julius Mankell är af lungcatarrh tills vidare urståndsatt att bevista Riksdagens förhandlingar, intygar

Stockholm den 26 mars 1895

C. Haggström.

Med. Doctor.

2:o. Ledamoten af Riksdagens Andra Kammare Hugo Hammar-skjöld lider af halsfluss (angina tonsillaris) och är af denna anledning hindrad att för någon kortare tid deltaga i riksdagsarbetet, intygar

Stockholm den 25 mars 1895

Thorbjörn Hwass.

Legitimerad läkare.

§ 3.

Föredrogos, hvar för sig, och hänvisades till statsutskottet Kongl. Maj:ts på kammarens bord hvilande propositioner till Riksdagen:

angående förskott till bestridande af kabinetskassans utgifter;

angående rätt för Eslöfs köpings skoldistrikt att öfvertaga ett från förra militiebostället n:is 15 och 17 Eslöf i Westra Sallerups socken af Malmöhus län afsöndradt område;

om uppförande af skolhusbyggnad m. m. inom Tärna kapellförsamling; och

angående förbättring i de nuvarande pensionsvilkoren i folkskole-lärarnes enke- och pupillkassa.

§ 4.

Föredrogos och lades till handlingarne bevillningsutskottets memorial n:o 11, i anledning af kamrarnes skiljaktiga beslut rörande 12:te punkten i bevillningsutskottets betänkande n:o 1, angående vissa delar af tullbevillningen.

§ 5.

Föredrogos och bordlades för andra gången:

sammansatta banko- och lagutskottets utlåtande n:o 1, samt

Andra Kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande n:o 12.

§ 6.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades:

herr *H. Eriksson* i Elgered under 14 dagar fr. o. m. den 28 dennes,

» *J. A. Sjö* » 14 » » 27 »

och » *C. H. Wittsell* » 14 » » 2 instundande april.

§ 7.

Justerades två protokollsutdrag.

§ 8.

Till bordläggning anmäldes:

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 13, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om utarbetande och framläggande af förslag till lag angående in- och utländska försäkringsanstalters verksamhet i Sverige.

Kammaren beslöt, att detta ärende skulle uppföras främst å föredragningslistan för morgondagens sammanträde.

Härefter åtskildes kammarens ledamöter kl. 3,12 e. m.

In fidem

E. Nathorst Böös.

Rättelse

i Andra Kammarens protokoll n:o 12.

Å sid. 57 rad. 9 uppi från förekommer bland dem, som omför-
mål as hafva instämt i herr *Danielsons* yttrande, herr *Larsson* i Berga.
Detta namn skall utgå.